«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαΐου 1934 | Ἀριθ. 1137

Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ

Εἶσαι ἄρχων. Μὴ λησμονῆς ὅμως ποτέ, ὅτι δὲν παύεις νὰ εἶσαι καὶ ἄνθρωπος. Θεωρεῖς ἴσως περιττὸν καὶ φορτικὸν νὰ σοῦ ὑπενθυμίζωμεν διαρκῶς τὴν κοινὴν αὐτὴν καὶ τόσον ἁπλῆν ἀλήθειαν. Εἶνε ἐν τούτοις ἀναγκαῖον, ἀπαραίτητον, καθ' ὑπερβολὴν ἐπεῖγον νὰ τὴν ἀκούῃς διαρκῶς. Ὄχι μόνον καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν καὶ καθ' ἑκάστην στιγμήν.

Μὴν ἐκπλήττεσαι. Εἶνε γεγονός, ὅτι ἡ ἐξουσία φουσκώνει τὸν ἐγωϊσμόν. Καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος διαχειρίζεται κάποιον ἀξίωμα, ποὺ τοῦ δίδει κάποιαν ἐπιρροὴν καὶ δύναμιν, εὔκολα σκοτίζεται, καὶ διὰ βημάτων ἀλλεπαλλήλων καταντῶν εἰς αὐθαιρεσίαν καὶ ἀλαζονείαν διαφθείρεται καὶ διαστρέφεται. Αὐτὸ τὸ ἔπαθαν πολλοί. Ὄχι ἕνας καὶ δύο. Ἄνθρωποι δέ, οἱ ὁποῖοι ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας ἐφαίνοντο ἠπιώτατοι καὶ ταπεινότατοι. Καὶ ὅμως διεστράφησαν καὶ διεφθάρησαν. Ἔγιναν τελείως ἀγνώριστοι μέχρι τοῦ σημείου ὥστε αὐτοί, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐγνώριζον ἐκ προτέρου, νὰ διαποροῦν καὶ νὰ καταπλήττωνται.

Τί ἔγινε καὶ τί συνέβη; Ἁπλούστατα, ἐξέχασαν ποῖοι εἶνε. Ἐλησμόνησαν δηλαδή, ὅτι εἶνε ἄνθρωποι. Καὶ τὸ ἐλησμόνησαν, διότι διαχειρίζονται ἐξουσίαν, ἡ ὁποία ἀναβιβάζει μὲν τοὺς ἐξουσιαστὰς καὶ ἄρχοντας παραπάνω ἀπὸ τοὺς κυβερνωμένους ὑπ' αὐτῶν, τοὺς καλεῖ ὅμως νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀσκοῦν ἓν μέρος τῶν δικαιωμάτων Του καὶ τῆς ἐξουσίας Του ἐν μέσῳ τῶν ὁμοίων των.

Ναί· ἀντιπροσωπεύεις τὸν Θεόν. Καὶ πολὺ περισσότερον μάλιστα, ὅταν εἶσαι ποιμὴν καὶ ἄρχων ἐκκλησιαστικός. Τὸ ὅτι ὅμως ἀντιπροσωπεύεις τὸν Θεὸν δὲν σημαίνει, ὅτι καὶ ἀπέκτησες ἰδιότητας θείας, αἱ ὁποῖαι μετέβαλον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σου, ὥστε νὰ παύσῃς πλέον νὰ εἶσαι ἄνθρωπος. Εἶσαι ἄνθρωπος. Ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς καὶ σύ, ὅπως ὅλοι μας. Ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος, ὅπως ὅλοι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ. Ἄνθρωπος πλανώμενος, ὅπως ὅλοι, πολὺ δὲ περισσότερον ἴσως παρ' ὅσον προτήτερα. Διότι ἡ ἐξουσία περιμαζεύει τριγύρω της κόλακας καὶ εὐτελεῖς συμφεροντολόγους, οἱ ὁποῖοι κρύπτουν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀρχόντων καὶ ὑποτρέφουν τὰς ἀδυναμίας αὐτῶν διὰ νὰ τοὺς ἔχουν πάντοτε εὐμενεῖς εἰς τὰ συμφέροντά των.

Ναί· ἀντιπροσωπεύεις τὸν Θεόν. Ἀλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐνθυμῆσαι διαρκῶς τὴν ἀδυναμίαν σου καὶ τὴν ἀσθένειάν σου. Δὲν τὸ ἐννοεῖς; Ἡ ἀντιπροσώπευσις αὐτὴ δὲν δίδει μόνον τιμὴν καὶ ἐξουσίαν. Ἐπιβάλλει καὶ καθήκοντα. Ἐκζητεῖ καὶ ὑποχρεώσεις. Δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεσαι; Εἶσαι ἄνθρωπος καὶ ἀντιπροσωπεύεις τὸν Θεόν. Εἶσαι ἄνθρωπος καὶ ἐνασκεῖς θεῖον ἔργον καὶ βαστάζεις θείας εὐθύνας. Σκέψου το ὀλίγον. Ἔχεις ὤμους ἀνθρωπίνους. Καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους αὐτοὺς ἔχει ἐπιβληθῆ βάρος, ὄχι γήϊνον, ἀλλὰ οὐράνιον. Νὰ εἴπω βουνὸν ὁλόκληρον; Θὰ εἴπω ὀλίγον. Τί νὰ εἴπω λοιπόν; Δὲν εὑρίσκω ἰσαξίαν καὶ ἀνάλογον εἰκόνα. Θὰ ἐπαναλάβω λοιπὸν ἄλλην μίαν φοράν: Ἀ ν τ ι π ρ ο σ ω π ε ύ ε ι ς τ ὸ ν Θ ε ό ν!

Καὶ τὸ πέρνεις ἐπάνω σου; Ποία ἀφροσύνη! Καὶ ἡ ἐξουσία σὲ καθιστᾷ αὐθαίρετον, δεσπότην ὠμὸν ἀντὶ διακόνου καὶ δούλου, ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶσαι; Δὲν σκέπτεσαι τὸ δυσβάστακτον ὄρος, τὸ ὁποῖον φέρεις εἰς τοὺς ὤμους σου; Καὶ δὲν φοβεῖσαι, μήπως κυριολεκτικῶς συντριβῆς ὑποκάτω ἀπὸ τὸ βάρος του;

Εἶσαι ἄρχων, ὑπουργός, ποιμὴν ἐκκλησιαστικός, δικαστὴς ἰσόβιος..... Ἀκριβῶς διότι ἡ ἐξουσία, τὴν ὁποίαν διαχειρίζεσαι, φέρει μαζῆ της καὶ δυσβαστάκτους εὐθύνας, πρέπει τώρα νὰ γείνῃς τ α π ε ι ν ό τ ε ρ ο ς. Πρέπει νὰ ἐνθυμῆσαι τὸ βουνόν, ποὺ ἔχεις εἰς τοὺς ὤμους· τὸν κολοσσὸν τοῦ πηδαλίου, ποὺ εἶνε εἰς τὰς χεῖράς σου. Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχάνῃς, ὅτι «δ ό ξ α β α σ ι λ έ ω ς τ ι μ ᾷ π ρ ά γ μ α τ α». Δέχου λοιπὸν συμβουλάς. Ἐξέταζε γνώμας. Στάθμιζε περιστάσεις καὶ γεγονότα. Ἐκτίμα ἀναλόγως τῆς εἰλικρινείας των τὰ πρόσωπα. Περιπάτει περιεσκεμμένως καὶ συνετῶς. Μόνον οὕτω ἡ ἐξουσία, τὴν ὁποίαν διαχειρίζεσαι, θὰ σοῦ φέρῃ δόξαν. Διαφορετικὰ θὰ συμβῇ τὸ ἀντίθετον. Ἀντὶ δόξης θὰ ἔχῃς καταισχύνην. Καὶ εἰμπορεῖ μὲν νὰ κρατῆς σφιγκτὰ τὸν θρόνον σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου, ἀλλ' ἡ κατακραυγὴ τῶν ὑπηκόων σου θὰ ἐξογκοῦται ὁλονὲν θορυβωδεστέρα καὶ βιαιοτέρα διὰ νὰ βυθίζεσαι καθημερινῶς βαθύτερον εἰς τὸ ὄνειδος καὶ τὴν ἀνυπολήψιαν.

Ἀρχιμ. † Εὐθεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ μετὰ τὴν πρὸς τοὺς δούλους (στίχ. 1—2) προτροπὴν ἀπευθύνει ὁ ἀπόστολος τὰς τελευταίας πρὸς τὸν Τιμόθεον παραινέσεις καταφερόμενος κατὰ τῶν ψευδοδιδασκάλων, τῶν ὁποίων τὰ ἰδιοτελῆ ἐλατήρια ἀποκαλύπτει καὶ στιγματίζει (στίχ. 3—10) καὶ ἀντιθέτων τὴν ἁγίαν καὶ ἀνιδιοτελῆ ζωὴν τοῦ ἀληθινοῦ διδασκάλου καὶ ποιμένος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου (στίχ. 11—16). Τέλος (στίχ. 17—19) ἀπευθύνει τελευταίαν τινὰ διδασκαλίαν ἀναφερομένην εἰς τοὺς πλουσίους καὶ (στίχ. 20—21) τελευταίαν τινὰ ἔκκλησιν πρὸς τὸν Τιμόθεον.

1. «Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται».

Ὅσοι διατελοῦσιν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, ἃς θεωρῶσιν ἀξίους πάσης τιμῆς τοὺς δεσπότας των, διὰ νὰ μὴ βλασφημῆται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου.

«ὑπὸ ζυγόν». Ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ ζυγοῦ, ὑπὸ τὸν ὁποῖον δεσμεύονται τὰ κτήνη, ἵνα οὕτω καθίσταται εὐχερεστέρα ἡ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου διεύθυνσις αὐτῶν. Οὕτω καὶ ὁ δοῦλος διὰ τῆς ὑπαγωγῆς αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ δεσπότου του ἐστερεῖτο τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ καὶ ἦτο ἠναγκασμένος νὰ κινῆται καὶ νὰ δρᾷ κατὰ τὰ θελήματα τοῦ κυρίου του. Ἐνταῦθα διὰ τοῦ **«ὑπὸ ζυγὸν»** ἐσήμαινε τὸ πιεστικὸν καὶ ἀφόρητον τῆς τοιαύτης κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ δούλου, καὶ συνεπῶς φαίνεται μᾶλλον νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὸ ἀπίστους κυρίους, ξένους πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Εὐαγγελίου, δουλείαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ περὶ τῶν ἀπίστων κυρίων ὁμιλεῖ.

«πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν». Μὲ πάντα σεβασμὸν ἃς φέρωνται πρὸς τοὺς κυρίους των, μὴ αὐθαδιάζοντες πρὸς αὐτούς, ὅταν οὗτοι φέρωνται μετὰ σκαιότητος καὶ τραχύτητος. Ἂς ὑπακούωσι πρὸς αὐτοὺς μὲ σεβασμόν. Ὁ λόγος δέ, διὰ τὸν ὁποῖον ὀφείλουσιν οἱ δοῦλοι μὲ σεβασμὸν νὰ φέρωνται, ἐκτίθεται εὐθὺς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου: **«ἵνα μὴ βλασφημῆται...»**, ἵνα μὴ τὸ πάσης προσκυνήσεως καὶ λατρείας ἄξιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ περιυβρίζεται καὶ συκοφαντῆται καὶ κακολογῆται. Τὸ χωρίον τοῦτο παρατίθεται καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν Ρωμ. β' 24 λαμβανόμενον ἐκ τοῦ Ἡσαΐου νϛ' 5. Ἵνα μὴ βλασφημῆται ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἀπίστων. «Ὁ γὰρ ἄπιστος, ἂν μὲν ἴδῃ διὰ τὴν πίστιν αὐθάδως προσφερομένους [τοὺς δούλους], βλασφημήσει πολλάκις ὡς στάσιν ἐμποιοῦν τὸ δόγμα· ὅταν δὲ ἴδῃ πειθομένους, μᾶλλον πεισθήσεται, μᾶλλον προσέξει τοῖς λεγομένοις. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεὸς καὶ τὸ κήρυγμα μέλλει βλασφημεῖσθαι» (Χρυσόστ.).

«ἡ διδασκαλία». Τὸ κήρυγμα· ἡ διδασκαλία τοῦ εὐαγγελίου.

2. «Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει».

Ἐκεῖνοι δέ, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι πιστοὺς δεσπότας, ἃς μὴ καταφρονῶσιν αὐτοὺς ἐνθαρρυνόμενοι δῆθεν ἀπὸ τὸ ὅτι οὗτοι εἶνε ἤδη ἀδελφοί, ἀλλὰ ἃς δουλεύωσι περισσότερον, διότι εἶνε πιστοὶ καὶ ἀγαπητοὶ οἱ κύριοί των οἱ λαμβάνοντες ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν καλήν των δούλευσιν. Ταῦτα δίδασκε καὶ πρότρεπε.

«μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν». Ὡς λόγος τῆς καταφρονήσεως καθορίζεται τὸ «ὅτι ἀδελφοί εἰσιν». Ἤτοι ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐγένοντο οἱ δοῦλοι ἀδελφοὶ τῶν δεσποτῶν των, ἃς μὴ δίδῃ θάρρος πρὸς αὐτοὺς τοιοῦτον, ὥστε νὰ καταντῶσιν εἰς ἀνευλάβειαν καὶ νὰ φέρωνται πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ἴσους καὶ ὁμοτίμους.

«ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν». Ἀκριβῶς τὸ ὅτι οἱ κύριοι εἶνε χριστιανοὶ καὶ πιστοὶ πρέπει νὰ προθυμοποιῇ τοὺς χριστιανοὺς δούλους ἵνα διπλασιάζωσι τὸν ζῆλόν των ἐν τῇ πρὸς τοιούτους κυρίους ὑπηρεσίᾳ καὶ δουλείᾳ των.

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΕΒΔΟΜΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Οὐ μοιχεύσεις». Ἂν θελήσῃς, ἀναγνῶστά μου, νὰ ἐξηγήσῃς τὴν ἐντολὴν αὐτὴν κατὰ γράμμα, προσέχοντας μόνον εἰς τὴν στενὴν ἔννοιαν, ποὺ ἔχει τὸ ρῆμα τοῦτο, κινδυνεύεις νὰ παραπλανηθῇς. Διότι τὸ ρῆμα μοιχεύω σημαίνει ἐπιβουλεύομαι τὴν τιμὴν τῆς ὑπανδρευμένης καὶ παρεμβαίνω ὡς τρίτος εἰς τὸ μέσον ἑνὸς ἀνδρογύνου διὰ νὰ ἀτιμάσω τὴν γυναῖκα, ποὺ ἀνήκει εἰς ἄλλον καὶ δὲν εἶνε ἐλευθέρα. Ἐὰν τώρα σύμφωνα μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτήν, θέλοντας καὶ σὺ νὰ ἑρμηνεύσῃς τὴν ἑβδόμην ἐντολὴν ὑποστηρίξῃς, ὅτι ὁ Θεὸς μόνον τὴν μοιχείαν ἀπηγόρευσεν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν πορνείαν, ἔπεσες ἔξω πολὺ οἰκτρά.

Σοῦ τὸ λέγω αὐτό, ἀδελφέ μου, γιατί ὁ ἁμαρτωλός, μὴ θέλοντας νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ζητεῖ πάντα στηρίγματα καὶ δικαιολογητικά. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ ἀκούσῃς ἀπὸ μερικούς, ποὺ θέλουν νὰ ἔχουν, ἂν εἶνε δυνατόν, τὸ ἕνα πόδι στὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄλλο πόδι μὲ τὰ δυό τους χέρια καὶ τὸ σῶμα σχεδὸν ὁλόκληρον εἰς τὴν ἁμαρτίαν, θὰ τοὺς ἀκούσῃς νὰ σοῦ λέγουν: Νά, ἐδῶ εἰς τὴν ἑβδόμην ἐντολὴν ἀπαγορεύεται μόνον ἡ μοιχεία. Δηλαδὴ ἀπαγορεύεται τὸ νὰ ἁμαρτήσῃς μὲ γυναῖκα παντρεμένην, ποὺ ἀνήκει εἰς ἄλλον. Ἀλλ' ὅταν εἶνε μία γυναῖκα ἐλεύθερη καὶ δὲν πρόκειται νὰ τὴν βιάσῃς, ἀλλὰ μὲ ὅλην της τὴν συγκατάθεσιν σοῦ παραδίδεται, ποῖον ἀδικεῖς; Καὶ ἀπὸ ποῖον νόμον ἀπαγορεύεται τοῦτο;

Ἀλλά, χριστιανέ μου, πρόσεξε. Ὅλα αὐτὰ εἶνε προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Καὶ πρὸ τοῦ σοῦ ἀποδείξωμεν τοῦτο μὲ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἃς ἀκούσωμεν, τί θὰ μᾶς ἀπαντήσουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ποὺ λέγουν τῇ ἁμαρτωλαῖς αὐταῖς δικαιολογίαις, εἰς μερικὰ ἐρωτήματα ποὺ θὰ τοὺς θέσωμεν. Τοὺς ἐρωτῶμεν λοιπόν: Θεωροῦν ὡς ἀδιάφορον πρᾶγμα, ὡς μὴ ἀ-

παγορευμένον, ὡς μὴ ἔνοχον μία γυναῖκα ἐλεύθερη νὰ παραδίδεται εἰς τὴν αἰσχρότητα; Τότε γιατί, ὅταν ἡ ἀδελφή τους, χωρὶς νὰ εἶνε πανδρευμένη, παραδοθῇ εἰς κάποιον, ποὺ τὴν παραπλανᾷ μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ τὴν πάρῃ κάποτε γυναῖκά του, γιατί λέγομεν τότε ὁπλίζονται μὲ φονικὰ ὅπλα γιὰ νὰ ξεπαστρέψουν καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐκείνη συνεδέθη μὲ πλήρη καὶ ἐλευθέραν συγκατάθεσίν της; Γιατί κάνουν διάκρισι μεταξὺ γυναικὸς παρθένου καὶ γυναικὸς πόρνης, καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ἔλθουν εἰς γάμον, θεωροῦν ὡς ἐντροπὴν καὶ ἀτιμίαν των νὰ πάρουν ὡς σύντροφον τῆς ζωῆς των μίαν γυναῖκα, ποὺ ἐμπορεύθηκε τὸν ἑαυτόν της; Καὶ γιατί ὅλοι μας θὰ τὸ συλλογισθῶμεν πολὺ νὰ ἐμβάσωμεν στὸ σπίτι μας ὡς ὑπηρέτριαν ἢ ὡς διδασκάλισσαν μίαν γυναῖκα, γιὰ τὴν ὁποίαν ψιθυρίζονται πολλά;....

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα παρόμοια ἐρωτήματα ἀποδεικνύεται καθαρὰ καθαρά, ἀδελφέ μου, ὅτι ἡ γυναῖκα ἡ ἐλευθέρα, ποὺ ἐσεβάσθη τὴν ἠθικήν της, δὲν εἶνε στὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὴν γυναῖκα ποὺ χωρὶς νὰ εἶνε ὑπανδρευμένη, συνεδέθη μὲ ἕνα ἢ μὲ πολλοὺς γιὰ νὰ μολυνθῇ ἡ ἀγνότης τῆς. Ἀλλοίμονον, ἂν θεωροῦσαμεν, ὅτι ἔχει τὴν αὐτὴν ἠθικὴν ἀξίαν τὸ ἁγνὸ καὶ πάλλευκο κορίτσι μὲ τὴν ρυπαρὰν καὶ κατεντροπιασμένην πόρνην! Ἀλλά, σὲ παρακαλῶ, τί εἶνε ἐκεῖνο, ποὺ ἔρριψε τόσον χαμηλὰ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῆς πόρνης; Ἀσφαλῶς ἡ πρᾶξις τῆς πορνείας, εἰς τὴν ὁποίαν παραδίδεται. Καὶ ὅμως βρίσκονται, βλέπεις, ἄνθρωποι, ποὺ σοῦ λέγουν: Ἡ πορνεία δὲν εἶνε ἁμαρτία. Οὔτε τὴν ἀπηγόρευσεν ὁ Θεός, ὅταν ἐνομοθέτησε τὴν ἑβδόμην ἐντολὴν «οὐ μοιχεύσεις»!

Ἀλλ', ἄνθρωποι, ἐὰν ἡ πορνεία δὲν ἦταν κάτι κακόν, ἐὰν δὲν ἦταν ἁμαρτία, τότε πῶς θὰ ἐξευτέλιζε τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ γιατί τότε ἡ γυναῖκα αὐτὴ νὰ θεωρῆται πολὺ κατώτερη ἀπὸ μίαν παρθένον, ἀφοῦ δὲν ἔκαμε καμμίαν πρᾶξιν ἀπαγορευμένην καὶ ἁμαρτωλήν;

Ἀλλ' ὄχι. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει ἔτσι. Καὶ θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξωμεν κατόπιν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Ἐκ τῶν νεωτέρων Ἰώνων ἡ τοῦ Ἐμπεδοκλέους τοῦ Ἀκραγαντίνου θεωρία περὶ φιλότητος καὶ νείκους, ἐν σχέσει πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ζώων θεωρουμένη, ἐξελήφθη ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Δαρβινισμοῦ ὡς πρώϊμός τις ἔκθεσις τῆς περὶ ἐπιλογῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου. Ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅμως ἐκδέχεται μέν, ὅτι καὶ τὰ ζῶα προῆλθον ἐκ τῆς γῆς, καθὼς καὶ τὰ φυτά, ὑποστηρίζει ὅμως, ὅτι κατ' ἀρχὰς δὲν ἐξῆλθον ταῦτα ὁλόκληρα, ἀλλὰ κατὰ μέλη καὶ βαθμηδόν. Ἐσχηματίζοντο τουτέστι τὰ μέλη πρῶτον, ἔπειτα δὲ συνηρμόζοντο πρὸς ἄλληλα ὑπὸ τῆς φιλότητος, ἐπειδὴ ὅμως ἀντέπραττε τὸ νεῖκος, δὲν ἐπετυγχάνοντο συνδυασμοὶ μόνιμοι καὶ δυνάμενοι νὰ ἐπιζήσωσιν. Οἱ προερχόμενοι τύποι ἦσαν τερατώδεις τινὲς καὶ ἀλλόκοτοι, ἐκ τούτου δὲ καὶ μὴ βιώσιμοι. Ἀλλὰ τῶν δυσμόρφων καὶ τερατωδῶν τούτων ἀφανισθέντων, ἀνεφάνησαν τέλος καὶ τύποι κανονικοὶ καὶ βιώσιμοι καὶ ἱκανοὶ νὰ πολλαπλασιασθῶσι διὰ τῆς γεννήσεως(1).

(1) Πρβλ. καὶ Β'. Ἀντωνιάδου ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 116.

Τέλος ἡ σχολὴ τῶν Ἀτομικῶν, ἐν ᾗ διακρίνονται ὁ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος, ὑποστηρίζουσα, ὅτι τὸ ὄν, ἐξ οὗ προῆλθον τὰ ἐπὶ μέρους ὄντα, τυγχάνει μὲν ἐξ ὁλοκλήρου ὑλικὸν καὶ πάσης νοητικῆς δυνάμεως ἐστερημένον, σύγκειται δὲ ἐκ μορίων, ἀπείρων τὸ πλῆθος καὶ ἀνεπιδέκτων πάσης διαιρέσεως καὶ τομῆς (ἀτόμων) καὶ κινουμένων ἀπαύστως ἀφ' ἑαυτῶν, ἐδίδασκεν, ὅτι πάντα τὰ ὄντα, τά τε ἀνόργανα καὶ τὰ ὀργανικὰ καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ἔμψυχα καὶ λογικά, μηδὲ τῶν θεῶν ἐξαιρουμένων προῆλθον ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ἀτόμων(2). Κατὰ φυσικὴν συνέπειαν λοιπὸν ἀπεδέχοντο οἱ Ἀτομικοὶ καὶ τὸ μεταβλητὸν τῶν διαφόρων φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν εἰδῶν.

Τοῖς Ἀτομικοῖς ἀκολουθῶν καὶ ὁ Λουκρήτιος ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ De natura rerum παρουσιάζεται ἀναπτύσσων θεωρίας ὑπενθυμιζούσας τὰ περὶ φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος Δαρβίνεια θεωρήματα. Κατὰ τὸν Λουκρήτιον δηλαδὴ εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας πολλαὶ φυλαὶ ζώων κατ' ἀνάγκην ἐξηφανίσθησαν, χωρὶς νὰ δύνανται ν' ἀναπαραχθῶσι. Διότι πάντα ὅσα βλέπομεν περὶ ἡμᾶς νὰ ζῶσι, προστατεύονται κατὰ τῆς καταστροφῆς διὰ τῆς πανουργίας, τῆς δυνάμεως ἢ τῆς εὐκινησίας, τὴν ὁποίαν ἔλαβον γεννώμενα. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε χρήσιμα εἰς ἡμᾶς, διατηροῦνται χάρις εἰς τὴν προστασίαν, τὴν ὁποίαν τοῖς παρέχομεν ἡμεῖς. Ἡ σκληρὰ φυλὴ τῶν λεόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀγρίων θηρίων προστατεύονται διὰ τῆς δυνάμεώς των, ἡ ἀλώπηξ διὰ τῆς πανουργίας της, ἡ ἔλαφος διὰ τῆς ταχύτητός της. Οἱ κύνες, τὰ ὑποζύγια, τὰ ποίμνια τὰ παράγοντα τὸ ἔριον καὶ τὰ κερασφόρα ζῶα εἶνε ἐμπεπιστευμένα εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὰ ἄχρηστα ζῷα, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις δὲν ἐπροίκισε μετὰ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς ζωὴν ἀνεξάρτητον, ταῦτα καθίστανται λεία τῶν ἐχθρῶν των, μέχρις οὗ ἡ φύσις καταστρέψῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὰ εἴδη αὐτῶν(3).

Ταῦτα καὶ ὁ Λουκρήτιος.

(2) Ἀριστοτέλους, Μετὰ τὰ φυσικὰ Α' 4. 985 β. Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς Α, 8.. 324. Πρβλ. καὶ Β. Ἀντωνιάδου ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 130.

(3) De natura rerum βιβλ. V, στίχ. 853 καὶ ἑξῆς.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΖΩΗΣ»

ΑΒΡΑΑΜ

ὑπὸ Π. Τρεμπέλα

Εἰς τὴν ἔκδοσίν μας αὐτήν, ὑπὸ τύπον ὁμιλιῶν εἰς γλῶσσαν λαϊκὴν καὶ ὕφος τερπνόν, παρελαύνει ὁλόκληρος ἡ περιπετειώδης, ἀλλὰ καὶ ἐξόχως διδακτικὴ ἱστορία τοῦ μεγάλου γενάρχου τῶν Ἰουδαίων. Ζωγραφίζεται ἡ πίστις του ἡ βαθεῖα, ἡ ἀγάπη του, ἡ ἀξιοθαύμαστος ὑπακοή του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί του, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὑπῆρξε φαινόμενον εἰς τοὺς καιροὺς τῆς γενικῆς εἰδωλολατρείας καὶ παράδειγμα φωτεινὸν δι' ὅλους. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, οἰκογενειάρχαι καὶ μή, ἔχουν πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ παρόντος βιβλίου.

Σελίδες 375. Τιμᾶται ἄδετον δρ. 15, πανόδετον δρ. 30. Προστίθενται ταχυδρομικὰ Ἐσωτερικοῦ διὰ τὰ ἄδετα δρ. 8, διὰ τὰ πανόδετα δρ. 11, Ἐξωτερικοῦ δὲ διπλάσια.

Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

Ἠθικοκοινωνικὰ

Ο ΑΝΕΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΟΣΜΟΣ

Δύο βαθεῖαι, χρόνιαι, καὶ σχεδὸν ἀθεράπευτοι πληγαὶ δίδουν μίαν ἰδέαν τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασεν ὁ σύγχρονος κόσμος, ὁ ὁποῖος εἶναι κατ' οὐσίαν ἄνευ Χριστοῦ.

Ἡ πρώτη πληγὴ εἶναι αἱ μεγάλαι καταχρήσεις, αἱ διαβόητοι πλέον ὑπὸ τὸ ὄνομα «σκάνδαλα».

Διεκηρύχθη ἐμμέσως, ἢ καὶ κατ' εὐθεῖαν, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος αἰῶνος, κυρίως δὲ κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, ἡ πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν ἀδιαφορία καὶ περιφρόνησις. Εἴτε κοινωνιολογοῦντες ἀριστεροὶ ἦσαν οἱ πολέμιοι τῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς, εἴτε δεξιοὶ ἀνθρωπιστὰ ἐλέγοντο, εἴτε ἀστοὶ καὶ πλουτοκράται ἐφαρμόζοντες πρακτικῶς τὴν μαρξικὴν ὑλιστικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς ἦσαν, εἰς ἕνα κοινὸν τέρμα κατέτειναν: Νὰ δημιουργηθῇ μία ζωή, βασιζομένη εἰς τὴν ἄνευ χαλινοῦ ἐλευθερίαν καὶ ἱκανοποιοῦσα τυφλῶς τὰ ἔνστικτα τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον θεωροῦν ὡς ὕλην, καὶ μόνον ὕλην. Κάθε παλαιὰ ἠθικὴ ἀξία, κάθε παλαιὸς ἠθικὸς φραγμός, ποὺ συνεκράτει ἄλλοτε τὸν ἄνθρωπον εἰς κάποιαν κατάστασιν ἐντιμότητος, ἀνετράπη, διὰ νὰ κυριαρχῇ εὐκολώτερα ἡ νέα αὐτὴ ἄνευ ἠθικῆς ζωή. Ἡ δικαιοσύνη, ἡ εὐσυνειδησία, ἡ ἐντιμότης, ἡ οἰκονομικὴ πίστις καὶ ἐμπιστοσύνη, ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν ὑποχρεώσεων, ἡ οἰκογενειακὴ συνοχὴ καὶ πειθαρχία καὶ ἀγάπη, ἡ ὑπὸ τὴν στενωτέραν ἔννοιαν ἠθική, πολὺ περισσότερον ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν πίστις καὶ εὐσέβεια καὶ θρησκευτικότης, ὅλα αὐτὰ ἐξεσυρίττοντο ἀπὸ τοὺς κήρυκας καὶ σκαπανεῖς τῆς νέας ταύτης ζωῆς, καὶ ἐχλευάζοντο καὶ πολυειδῶς ἐπολεμοῦντο. Εἰς τὰς ἰδιαιτέρας συνομιλίας καὶ συζητήσεις τῶν κοσμικῶν κύκλων, εἰς τὰς δημοσιωτέρας ὁμιλίας καὶ διαλέξεις, εἰς τὰ βιβλία, εἰς τὰ θεατρικὰ ἔργα ἐδιδάσκετο ἡ σύγχρονος κοινωνία, ὅτι μόνον ἂν ἀδιαφορήσῃ πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς εἰμπορεῖ σήμερον νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἡ ὑποδοχὴ δὲ τὴν ὁποίαν εὕρισκε, καὶ ἡ θέσις τὴν ὁποίαν ἐδημιούργει εἰς τοὺς λεγομένους κύκλους τῶν «ἰθυνουσῶν» ἢ τῶν «ἀνωτέρων» τάξεων κάθε τοιοῦτος καταφρονητὴς τῆς ἠθικῆς, κάθε «κατεργάρης» καὶ καταχραστής, ἦτο ἔμπρακτος ἐπικύρωσις τῆς νέας ταύτης ζωῆς.

Ἡ τοιαύτη λοιπὸν κοινωνιολογία καὶ κοσμοθεωρία καὶ ζωή, ἡ περιφρονήσασα τὴν χριστιανικὴν κοινωνιολογίαν καὶ κοσμοθεωρίαν καὶ ἠθικήν, ἐδημιούργησεν ὄχι μόνον τοὺς μικροτέρους, τοὺς ὁποίους παρήγαγεν ἀφθόνως καὶ ἡ ἰδική μας χώρα, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγάλους καὶ παγκοσμίως πλέον γνωστοὺς ἥρωας τῶν μεγάλων σκανδάλων. Τὸν Σταβίσκυ, μὲ τὴν κατάχρησιν δισεκατομμυρίων, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἐκρύπτοντο δεκάδες βουλευτῶν, ὑπουργῶν, ἀνωτάτων ἀξιωματούχων. Καὶ μετὰ τὸ σκάνδαλον Σταβίσκυ, καὶ προτοῦ παρέλθῃ ἡ πρώτη περὶ αὐτοῦ ἐντύπωσις, τὸ ἄλλο σκάνδαλον τῶν διευθυνόντων τὴν Ἐργατικὴν Τράπεζαν τοῦ Βελγίου ἀριστερῶν, ποὺ κατώρθωσαν νὰ πάρουν ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ λαοῦ καὶ νὰ καταβροχθίσουν ἕνα καὶ ἥμισυ δισεκατομμύριον δραχμῶν.

Ἰδοὺ ἡ μία κοινωνικὴ πληγή, ποὺ πυορροεῖ καὶ ἀποσυνθέτει τὸ αἷμα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ. Γνησιώτατος καρπὸς μιᾶς καταστάσεως ἄνευ Χριστοῦ καὶ χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Ἡ δευτέρα πληγὴ εἶναι οἱ ἐξοπλισμοὶ τῶν κρατῶν. Μετὰ τὸν φρικτὸν ἐκεῖνον παγκόσμιον πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἄρχων τῆς ἔχθρας καὶ τοῦ πολέμου ἀπῄτησε θυσίαν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ ἄνθος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀνυπολογίστους δὲ ὑλικὰς δαπάνας, ὅλοι οἱ λαοὶ ἐπόθησαν τὴν εἰρήνην, τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὸν δυσβάστακτον ζυγὸν τῶν ἐξοπλισμῶν, τὴν συνεννόησιν τῶν λαῶν. Ἀλλὰ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν εἰμπορεῖ νὰ κατορθωθῇ ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ ζοῦν κατ' οὐσίαν καὶ ἐν τῷ συνόλῳ των ἄνευ τοῦ Εἰρηνοποιοῦ, τοῦ Ἐλευθερωτοῦ, τοῦ Συνδέσμου τῆς ἀγάπης. Καὶ τοιοῦτος εἶνε ὁ Χριστός.

Τὸ ἀποτέλεσμα παρουσιάζεται ἀρκετὰ σαφὲς σήμερον, δεκαεξ μόλις ἔτη μετὰ τὸν πόλεμον. Ὁ πυρετὸς τῶν ἐξοπλισμῶν, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων μεταπολεμικῶν ἐτῶν ἔκαιε λαθραῖος εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν κρατῶν, τώρα ἔγινεν ἐκδηλότατος καὶ ὀξύτατος. Κατήντησαν ἄτλαι σκιαὶ καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καὶ ἡ Διάσκεψις τοῦ Ἀφοπλισμοῦ καὶ τὰ ποικιλώνυμα Σύμφωνα καὶ αἱ συνθῆκαι. Δὲν ἀκούεται τώρα τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν ἐργοστασίων, ποὺ ἑτοιμάζουν ὅπλα καὶ πολεμοφόδια καὶ πολεμικὰ πλοῖα. Δὲν ἀκούεται ἄλλο ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς τῶν λαῶν, ποὺ πληρώνουν ἀπὸ τὸ αἷμά των τοὺς ἐξοπλισμοὺς αὐτούς. Ὅλα τὰ κράτη—καὶ πρὸ παντὸς τὰ μεγάλα—διατελοῦντα ὑπὸ τὸ ἀκατανίκητον κράτος τοῦ φόβου πρὸς τοὺς γείτονάς των, καταφεύγουν εἰς τοὺς ἐξοπλισμούς, τοὺς ἐντονωτάτους, τοὺς ἐξαντλητικοὺς ἐξοπλισμούς. Καὶ ὑπεδουλώθησαν εἰς ὡρισμένας ἑταιρείας κατασκευῆς ὅπλων.

Οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, σχολιάζοντες, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ Ἑταιρία Βίκερς ἐξέλεξε τὴν Μεγ. Ἑβδομάδα νὰ κάμῃ τὴν ἐτησίαν συνέλευσίν της διὰ νὰ λογοδοτήσῃ περὶ τῶν κερδῶν ἐκ τῆς βιομηχανίας τῶν ὅπλων, ἐσημείωναν ὅτι ὑπάρχει ἕνας ἐξοπλιστικὸς κρίκος ὅλων τῶν ἀνὰ τὰ κράτη ἑταιρειῶν κατασκευῆς ὅπλων, αἱ ὁποῖαι κυβερνοῦν Τύπον καὶ Κυβερνήσεις. Καὶ τὸ ἀκόμη θλιβερώτερον, ὅτι αἱ ἑταιρεῖαι αὗται πωλοῦν ὅπλα, τὰ ὁποῖα αὔριον εἰμπορεῖ νὰ φονεύουν στρατιώτας τοῦ κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ ἑταιρεῖαι ἀνήκουν. «Δὲν εἰμποροῦμεν νὰ λησμονήσωμεν, ἔγραφον, ὅτι οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν Καλλίπολιν ἦσαν ὡπλισμένοι μὲ ὅπλα, ποὺ κατεσκευάσθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐπληρώθησαν μὲ χρήματα δανεισμένα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους», διὰ νὰ φονεύσουν ἔπειτα στρατιώτας Ἄγγλους! «Ποῖος μᾶς βεβαιώνει, προσέθετον οἱ «Ἐκκλ. Καιροί», ὅτι τὰ ἐξαγόμενα σήμερον ὅπλα δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν κατὰ τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον τὰ κατεσκεύασε;». Μὲ ἄλλους λόγους τὰ Κράτη μὲ τοὺς ἐντατικοὺς ἐξοπλισμούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀγωνιωδῶς συναγωνίζονται, ἐδημιούργησαν μίαν βιομηχανίαν (ἢ μᾶλλον θανατομηχανίαν) αἵματος, τὸ ὁποῖον ἀπορροφοῦν ἀπὸ τὸν λαόν, ἐν εἰρήνῃ μὲν κατὰ δόσεις, ἐν πολέμῳ δὲ συνολικῶς.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνευ Χριστοῦ καὶ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ κόσμος.

Ἐλπίζομεν ὅμως—μὲ ἐλπίδα ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν—ὅτι ὅταν ὁ κόσμος αὐτὸς φθάσῃ εἰς τὸ ἀπροχώρητον, θὰ ἀντιληφθῇ τὸ μέγεθος τᾶς ἀφροσύνης του, καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Χριστὸν τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης, τῆς εὐτυχίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΪΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Σαμαρείτιδος, Πράξ. ιά' 19—30).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 387.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Σαμαρείτιδος, Ἰωάν. δ' 5—44).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 281.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Τὰ μίση τῶν λαῶν.

Μῖσος ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐκαυχῶντο ὅτι αὐτοὶ εἶνε ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ λαός, ἀπεστρέφοντο δὲ τοὺς Σαμαρείτας ὡς ἀναμιχθέντας μὲ εἰδωλολάτρας. Ἕνεκα τούτου ἐμισοῦντο οἱ δύο αὐτοὶ γειτονικοὶ λαοί, μὲ περιφρόνησιν δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ὡμίλουν διὰ τοὺς Σαμαρείτας. Διὰ αὐτὸ καὶ ἡ Σαμαρεῖτις τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ἐξεπλάγη, ὅταν τῆς ἐζήτησεν ὕδωρ ὁ Ἰησοῦς, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνδυμασία καὶ ἡ προφορὰ ἐφανέρωναν ὅτι εἶνε Ἰουδαῖος. «Πῶς σύ, Ἰουδαῖος ὤν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὖσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος;» ἀπήντησε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὴν μεταξὺ τῶν πατριωτῶν της καὶ τῶν Ἰουδαίων διάστασιν.

Ἀλλ' ὁ Κύριος, χωρὶς νὰ λάβῃ ταῦτα ὑπ' ὄψιν, ἔδειξεν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Σαμαρείτιδος. Ὄχι μόνον δὲν τὴν περιεφρόνησεν, ἀλλὰ καὶ συνεζήτησε διὰ μακρῶν μὲ αὐτὴν καὶ τῆς ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ σωθῇ. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον καὶ ἄλλοι Σαμαρεῖται ἀπὸ τὴν πόλιν Συχὰρ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν νὰ μείνῃ ἐκεῖ καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ, Αὐτὸς ἐδέχθη καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐκήρυξε πρὸς αὐτούς, καὶ ὡδήγησε πολλοὺς εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Καταργεῖ λοιπὸν ὁ Κύριος τὰ μεταξὺ τῶν λαῶν μίση καὶ θέλει νὰ ἑνώσῃ τοὺς πάντας διὰ τῆς αὐτῆς διδασκαλίας. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἀνήκουν εἰς διαφόρους φυλὰς καὶ ἔθνη, φυλετικὰ δὲ μίση καὶ ποικίλοι ἄλλοι ἀνταγωνισμοὶ τοὺς κάμνουν νὰ εὑρίσκωνται εἰς διάστασιν, ὁ Κύριος ζητεῖ νὰ ὁδηγήσῃ πάντας εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἀπὸ οἱανδήποτε φυλὴν καὶ ἂν κατάγεται ἕκαστος, εἰς οἱανδήποτε ἔθνος καὶ ἂν ἀνήκῃ, διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἶνε ἀδιάφορον. «Ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν δεκτὸς αὐτῷ ἐστι» (Πράξ. ι' 35). Θέλει νὰ δημιουργήσῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀρρήκτους δεσμοὺς ἀγάπης ὁ Κύριος· δεσμοὺς τοιούτους, ὥστε οἱ πάντες νὰ εἶνε ἡνωμένοι διὰ τῆς αὐτῆς πίστεως, ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ ἔθνους, καὶ ὑπὸ τῆς διδασκαλίας Του ἐμπνεόμενοι νὰ ζοῦν ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ. Μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, χωρὶς ν' ἀπαρνῆται ἕκαστος τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος του, θὰ συνδέεται διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης μετὰ τῶν ἄλλων, ἔστω καὶ ἂν ἀνήκουν αὐτοὶ εἰς ἄλλο ἔθνος. Τοιούτους δεσμοὺς δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ κανὲν «σύμφωνον φιλίας» ἢ ἄλλο μέσον, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ κυβερνῆται τῶν λαῶν τῆς γῆς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας Του. Μόνον Αὐτὸς δύναται νὰ καταργήσῃ τὰ μεταξὺ τῶν λαῶν μίση, ἐὰν ὅλοι, καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, πιστεύσωμεν εἰς Αὐτὸν καὶ πειθαρχήσωμεν εἰς τὸ θέλημά Του.

Ὑπάρχουν καὶ ἀνώτερα.

Ἀπὸ τὸ φυσικὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἔλθει νὰ ἀντλήσῃ ἡ Σαμαρεῖτις, ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Κύριος καὶ ὡμίλησε πρὸς αὐτὴν περὶ τοῦ «ζῶντος ὕδατος», τουτέστι τῆς θείας διδασκαλίας Του. Ἀλλ' ἡ Σαμαρεῖτις, ὅταν ἤκουε τὴν λέξιν «ὕδωρ», δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλου εἴδους ὕδωρ, διαφορετικὸν ἀπ' ἐκεῖνο ποὺ αὐτὴ ἐγνώριζε. Διὰ τοῦτο καὶ ἀναφέρει εἰς τὰς ἀπαντήσεις της ὅσα σχετίζονται μὲ τὸ φυσικὸν ὕδωρ τῆς γῆς, δηλαδὴ ἄντλημα καὶ φρέαρ καὶ βάθος αὐτοῦ. Πέραν τούτων τῶν αἰσθητῶν καὶ ὑλικῶν ἡ Σαμαρεῖτις τίποτε ἄλλο δὲν βλέπει. Καὶ ὅμως! Ἀσυγκρίτως ἀνώτερον τοῦ ὕδατος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον καθημερινῶς ἔπινεν, ὑπῆρχεν ἄλλο ὕδωρ πνευματικὸν καὶ οὐράνιον. Ἦτο ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον ἤκουσεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ὁποία τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν σωτηρίαν. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδράσισε καὶ ἀνεζωογόνησε τὴν ψυχήν της καὶ τὴν ἔκαμεν ὥστε ν' ἀφήσῃ ἔπειτα τὴν ὑδρίαν της καὶ νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν πόλιν, διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ νάματα τοῦ ζῶντος ὕδατος εἰς τοὺς συμπατριώτας της. Ἰδοὺ ὕδωρ πνευματικὸν καὶ πηγὴ ἀκένωτος, τὰ ὁποῖα ἡ Σαμαρεῖτις δὲν ὑπώπτευε καὶ δὲν ἠδύνατο κατ' ἀρχὰς νὰ παραδεχθῇ.

Ἂς τὸ προσέξουν τοῦτο ὅσοι ἐμπιστεύονται εἰς τὴν ἰδικήν των ἀντίληψιν καὶ τὰς αἰσθήσεις των καὶ δὲν θέλουν νὰ παραδεχθοῦν ἐκεῖνα περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶνε δυστυχῶς πολλοὶ οἱ τοιοῦτοι. Ἀποροῦν καὶ ἐκπλήττονται δι' ὅσα πνευματικὰ καὶ οὐράνια βεβαιώνει διὰ τοῦ εὐαγγελίου ὁ Θεός. Εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτῶν, κινοῦν μὲ ἀμφιβολίαν, πολλάκις δὲ καὶ μὲ εἰρωνείαν, τὰς κεφαλάς των. Παντοῦ βλέπουν ὑλικὰ πράγματα καὶ δυσκολεύονται νὰ παραδεχθοῦν ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πνευματικά, τὰ ὁποῖα δὲν ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις των. Ὁμοιάζουν μὲ τὴν Σαμαρείτιδα, ἡ ὁποία δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν».

Ἀλλ' εἶναι μεγάλη πλάνη καὶ πολὺ βαθὺς σκοτισμὸς τὰ νὰ νομίζωμεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ πράγματα ποὺ ἡμεῖς δὲν βλέπομεν καὶ δὲν ἀντιλαμβανόμεθα. Ἐὰν εἶνε ἀνόητον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο παιδίον, τὸ ὁποῖον νομίζει ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρχουν ἀνώτερα ἀπὸ ὅσα αὐτὸ εἰξεύρει καὶ αἰσθάνεται, παρομοίως καὶ πᾶς ἄνθρωπος θὰ εἶνε ἀνόητος καὶ μωρός, ὅταν φαντάζεται ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ἄλλα ἀπὸ ὅσα εἰξεύρει αὐτὸς καὶ δὲν παραδέχεται ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων βεβαιώνει καὶ ὁμιλεῖ ὁ Θεός.

Νὰ δείξωμεν ἐνδιαφέρον.

Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ προθυμία τῶν Σαμαρειτῶν τῆς πόλεως Συχάρ, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν νὰ γνωρίσουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ν' ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν Του. Ὅταν ἡ Σαμαρεῖτις τοὺς προσεκάλεσε: «δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;» αὐτοὶ δὲν ἀδιαφόρησαν. Εὐθὺς παρεμέρισαν κάθε ἀσχολίαν των καὶ «ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν».

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Τὸ ἐνδιαφέρον δὲ τοῦτο ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ σωθοῦν. Διότι ἀπὸ ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν πλησίον τοῦ Σωτῆρος, τόσον κατεγοητεύθησαν, ὥστε παρεκάλεσαν τὸν Κύριον νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν πόλιν των καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ. Καὶ ὁ μὲν Κύριος, ἐκτιμῶν τὴν προθυμίαν των, ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας· πλεῖστοι δὲ ἀπὸ τοὺς Σαμαρεῖτας ἐπίστευσαν καὶ ὡμολόγουν «ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός».

Φωτίζονται λοιπὸν καὶ πιστεύουν καὶ σώζονται οἱ Σαμαρεῖται αὐτοὶ χάρις εἰς τὴν προθυμίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον των. Ἀναμφιβόλως δέ, θὰ ἔμεναν εἰς τὸ σκότος καὶ δὲν θὰ ἐγνώριζον τὸν Σωτῆρα, ἐὰν ἐπεδείκνυον ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν. Ἕνας δὲ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ σήμερον τόσοι ἄνθρωποι μένουν μακρὰν τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πίστεως, εἶνε ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀμέλειά των. Δὲν ἐννοοῦμεν τοὺς μὴ χριστιανοὺς ἢ τοὺς εἰδωλολάτρας. Ἐννοοῦμεν ἐκείνους ποὺ ζοῦν μέσα εἰς χριστιανικὰς πόλεις, ἐν μέσῳ χριστιανικῶν κοινωνιῶν, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν εἶνε κλονισμένοι εἰς τὴν πίστιν, ἄλλοι δὲ ἀγνοοῦν ποῖος εἶνε ὁ Χριστὸς καὶ ἡ διδασκαλία Του. Αὐτοὶ θέλουν καὶ μένουν εἰς τὸ σκότος. Διότι ἀμελοῦν καὶ ἀδιαφοροῦν. Εἶνε πνιγμένοι μέσα εἰς τὰς μερίμνας τοῦ κόσμου, τὰς ματαίας καὶ ψευδεῖς. Ἀσχολοῦνται διὰ κάθε ἄλλο ζήτημα καὶ μελετοῦν καὶ κοπιάζουν διὰ πᾶσαν ἄλλην ὑπόθεσιν. Μόνον διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν σωτηρίαν των ἀδιαφοροῦν. Τοὺς προτρέπεις νὰ μελετήσουν θρησκευτικὸν βιβλίον καὶ σοῦ ἀπαντοῦν «ὤχ! ἀδελφέ!». Τοὺς συμβουλεύεις νὰ παρακολουθήσουν τὸ κήρυγμα καὶ νὰ διδαχθοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτοὶ ἀποφεύγουν. Εἴμπορεῖ μάλιστα ἐμπρός ἀπὸ τὸ σπίτι των νὰ περνοῦν χιλιάδες ἀνθρώπων ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἱκανοποιημένοι καὶ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελίου, τὴν ὁποίαν ἀκούουν. Καὶ ὅμως αὐτοὶ δὲν λέγουν, «ἄς ἴδωμεν ἐπὶ τέλους τί εἶνε αὐτὰ ποὺ διδάσκει ὁ Χριστὸς καὶ τόσους γοητεύει». Δὲν δεικνύουν κανὲν ἐνδιαφέρον. Δι' αὐτὸ καταδικάζουν ἑαυτοὺς νὰ μένουν μακρὰν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σωτηρίας, εἰς τὴν ὁποίαν προσκαλεῖ ὅλους ὁ φιλάνθρωπος Κύριος καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Η'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ ἐγένετο οὕτως» (Γενέσ. 1. 24). Ἦλθε τὸ πρόσταγμα μὲ τὴν σειράν του καὶ ἡ γῆ ἔλαβε πλήρη τὸν στολισμόν της. Ἐκεῖ ἐλέχθη: «Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν»· ἐδῶ λέγει: «Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν». Εἶναι λοιπὸν ἡ γῆ ἔμψυχος; Καὶ ἔχουν βάσιν οἱ ματαιόφρονες Μανιχαῖοι(1), οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ἡ γῆ ἔχει ψυχήν; Μὲ τὸ ὅτι εἶπεν: «Ἐξαγαγέτω» δὲν ἔπεται, ὅτι ἡ γῆ ἔφερεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὸ ἐντὸς αὐτῆς ὑπάρχον [δηλαδὴ τὴν ψυχήν]. ἀλλ' ὁ Θεὸς ποῦ ἔδωκε τὸ πρόσταγμα, Αὐτὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐξαγάγῃ. Διότι οὔτε ὅταν ἤκουσεν ἡ γῆ τὸ «Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου καὶ ξύλον κάρπιμον», παρουσίασε χόρτον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐντὸς αὐτῆς κεκρυμμένον· οὐδὲ ἐτράβηξεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὸν φοίνικα ἢ τὴν δρῦν ἢ τὴν κυπάρισσον, ὡς νὰ ἦσαν ἀποκεκρυμμένα κάτω, κάπου μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα της. Ἀλλ' ὁ θεῖος λόγος εἶναι φύσις τῶν γενομένων [δηλαδὴ δημιουργεῖ, παράγει τὰ γινόμενα].

«Βλαστησάτω ἡ γῆ». Δὲν λέγει: Νὰ προβάλῃ ἡ γῆ αὐτὸ ποῦ ἔχει· ἀλλ' αὐτὸ ποῦ δὲν ἔχει νὰ τὸ ἀποκτήσῃ μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν δωρίζει ὁ Θεός(2). Τοιουτοτρόπως καὶ τώρα: «Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχήν», τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει ἐντὸς αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν τῆς ἔδωκε τώρα ὁ Θεὸς διὰ τῆς διαταγῆς.

Ἔπειτα ὁ λόγος θὰ στραφῇ καὶ εἰς τὸ ἐναντίον αὐτοῦ ποῦ ὑποστηρίζουν. Διότι ἐὰν ἡ γῆ ἔβγαλεν ἔξω τὴν ψυχήν, ἀφῆκεν ἑαυτὴν ἔρημον ψυχῆς. Ἀλλὰ τὸ μὲν βδελυκτὸν τῆς διδασκαλίας τῶν Μανιχαίων, ἐξ ὅσων εἴπομεν καθίσταται γνωστόν. Διατί ὅμως τὰ μὲν ὕδατα διετάχθησαν νὰ ἐξαγάγουν «ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν», ἡ δὲ γῆ «ψυχὴν ζῶσαν»; Νομίζω λοιπόν, ὅτι ἡ μὲν φύσις τῶν ζώων ποῦ κολυμβοῦν φαίνεται ὅτι μετέχει κάποιας ἀτελεστέρας ζωῆς(3) λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ ζῶα αὐτὰ ζοῦν μέσα εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ ὕδατος. Διότι καὶ ἡ ἀκοή των εἶναι βαρεῖα καὶ ἡ ὅρασις ἀμβλεῖα, ἐπειδὴ βλέπουν διὰ μέσου τοῦ ὕδατος, καὶ δὲν ἔχουν καθόλου μνήμην, οὔτε φαντασίαν, οὔτε τοῦ συνήθους ἔχουν ἐπίγνωσιν. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη ἔκφρασις [«ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν»] φανερώνει τρόπον τινά, ὅτι ἡ

---

(1) Μανιχαῖοι ἀπεκλήθησαν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Πέρσου Μάνεντος ἱδρυθείσης αἱρέσεως, ἡ ὁποία οὐδὲν τὸ κοινὸν εἶχε κατ' ἀρχὰς μὲ τὸν Χριστιανισμόν. Διαδοθεῖσα ὅμως εἰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας εἶχεν ἤδη διαδοθῆ ὁ Χριστιανισμός, προσέλαβε καὶ μερικὰς χριστιανικὰς διδασκαλίας.

(2) Εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν τοῦ Μ. Βασιλείου ἐσημειώθη, ὅτι ἡ ζωὴ ἐγένετο τῇ ἐπεμβάσει τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι αὐτομάτως, ὅπως θέλουν νὰ παραδέχωνται οἱ ὑλισταί. Ἀλλὰ δι' ὅσων ἐνταῦθα λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, φαίνεται καθαρώτερον ἡ ἀλήθεια ἐκείνη. Διότι λέγει, ὅτι ἡ γῆ διετάχθη νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχεν, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε διὰ τοῦ θείου προστάγματος. Πράγματι δὲ ἡ γῆ εἶναι μᾶζα νεκρὰ καὶ ἀδρανὴς καὶ δὲν δύναται ἀφ' ἑαυτῆς νὰ παραγάγῃ τι τὸ ζῶν. Ἡ δὲ ἐμφάνισις τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἀποτελεῖ διὰ τὴν Ἐπιστήμην πρόβλημα, θαῦμα, τὸ ὁποῖον μένει καὶ θὰ μένῃ ἴσως ἐσαεὶ ἄλυτον ἀπὸ αὐτήν, καθώς ἔγραφε πρὸ ἐτῶν ὁ Dubois Reymond. Ὁ Γερμανὸς οὗτος καθηγητὴς τὸ πρόβλημα τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς τὸ κατατάσσει μεταξὺ τῶν ἑπτὰ ἀλύτων αἰνιγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιστήμη ἀγνοεῖ (ignoramus) καὶ πιθανὸν νὰ μείνουν διὰ πάντα ἄγνωστα (ignorabimus) δι' αὐτήν. (Ἐκ τοῦ ἔργου του «Die sieben Welträtsel=τὰ ἑπτὰ αἰνίγματα τοῦ κόσμου»).

(3) Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἡ ἀφήγησις τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβὴς καὶ ὁ Μ. Βασίλειος μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν ἑρμηνεύει τοὺς στίχους τοὺτους τῆς Γενέσεως. Διότι οἱ σημερινοὶ Γεωλόγοι καὶ Παλαιοντολόγοι μᾶς λέγουν, ὅτι ἡ πρώτη ζωὴ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν ἐγέμισαν τὰ τόσα καὶ τόσα εἴδη τῶν θαλασσίων ζώων, ἔπειτα δὲ ἤρχισαν ν' ἀναφαίνωνται ζῷα δυνάμενα νὰ ζήσουν καὶ εἰς τὴν ξηράν, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ τέλεια πλέον ζῷα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσαν ὁλόκληρον τὴν γῆν. Ὁ θεόπνευστος δὲ συγγραφεὺς τῆς Γενέσεως, χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς μελέτας εἰδικάς, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τοὺς ἐπιστήμονας (ἄλλως τε τότε δὲν ἐγνώριζον τίποτε διὰ τὰ ζητήματα αὐτά, διὰ τὰ ὁποῖα μόλις τοὺς τελευταίους αἰῶνας οἱ ἐπιστήμονες ἀπέκτησαν γνώσεις τινάς), μᾶς περιγράφει εἰς ὀλίγας γραμμὰς τὴν δημιουργίαν τῶν διαφόρων ζώων καὶ μὲ τοιαύτην σαφήνειαν ὥστε νὰ τὴν ἐννοῇ καὶ ὁ ἀγράμματος ἄνθρωπος. Μετὰ μακροχρονίους δὲ μελέτας ἔρχονται οἱ σημερινοὶ ἐπιστήμονες νὰ ἐπικυρώσουν ἐκεῖνα, ποῦ ἔγραψε πρὸ τόσων χιλιάδων ἐτῶν ὁ θεόπνευστος Μωϋσῆς. Διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν δὲ τὴν σαφήνειαν τοῦ Μ. Βασιλείου, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἀρκεῖ καὶ ἡ ἁπλῆ ἀνάγνωσις τῶν ὅσων γράφει ἐνταῦθα

σαρκικὴ ζωὴ εἰς τὰ ἔνυδρα ζῶα προηγεῖται τῶν ψυχικῶν ἐκδηλώσεων. Εἰς δὲ τὰ χερσαῖα, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ αὐτῶν εἶναι τελειοτέρα, εἰς τὴν ψυχὴν ἐδόθη ὅλη ἡ ἡγεμονία. Διότι εἰς τὰ πλεῖστα τετράποδα καὶ αἱ αἰσθήσεις εἶναι περισσότερον ἀνεπτυγμέναι, καὶ εὐκόλως μὲν ἀντιλαμβάνονται τὰ παρόντα, ἀκριβῶς δὲ ἐνθυμοῦνται τὰ περασμένα. Διὰ τοῦτο, ὅπως φαίνεται, τὰ μὲν ἔνυδρα ἐκτίσθησαν σώματα ἐμψυχωμένα (διότι ἐκ τῶν ὑδάτων παρήχθησαν «ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν»), ἐνῷ διὰ τὰ χερσαῖα διεσάχθη νὰ παραχθῇ ψυχὴ κυβερνῶσα τὰ σώματα· διότι τὰ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ζῶντα ἔχουν λάβει κάτι περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωτικὴν δύναμιν [τὴν ὁποίαν μόνον ἔχουν τὰ ἔνυδρα]. Καὶ τὰ χερσαῖα βέβαια στεροῦνται τοῦ λογικοῦ· ἀλλ' ὅμως καθένα ἀπὸ αὐτὰ μὲ τὴν ἰδιαιτέραν φωνήν, ποῦ τοῦ ἔδωσεν ἡ φύσις, ἐκδηλώνει πολλὰς ἀπὸ τὰς ψυχικὰς διαθέσεις. Διότι καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν συνήθων καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς τροφῆς καὶ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τῶν συντρόφων καὶ πολλὰς διαθέσεις ἐκδηλώνουν μὲ τὴν φωνήν. Ἐνῷ τὰ ἔνυδρα ὄχι μόνον εἶναι ἄφωνα, ἀλλὰ καὶ ἀνήμερα καὶ ἀδίδακτα καὶ ἀμεταχείριστα διὰ κάθε ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

—Θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ ἱπποδρόμιον αὐτὸν τὸν Ἰουδαῖον; Τί λές, ἀγαπητέ μου Οὐρβανέ; Οἱ ἐγκληματίαι δὲν εἶνε πολλοὶ ἀπὸ τότε ποὺ ὑπεχρεώθημεν νὰ τοὺς ἀφίνωμεν νὰ διαφεύγουν καὶ ὁ ὑπερήφανος λέων τῆς Νουμιδίας δὲν ζητεῖ παρὰ νὰ γαργαλισθῇ.

—Πῶς ξεύρεις, ὅτι αὐτὸς ὁ δέσμιος εἶνε Ἰουδαῖος; ἠρώτησεν ἕνας ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ πρώτου συνομιλητοῦ.

—Αἴ! δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ εἴπω, ὅτι εἶνε ἕνας Ἰουδαῖος, εἶπεν ὁ μονομάχος.

Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ Ἰουδαίου, ὡς νὰ ἠύξευρε καλῶς, ὅτι αὐτὸς εἶνε προωρισμένος νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν λέοντα τῆς Νουμιδίας.

—Πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ λαοῦ πρόκειται ν' ἀρχίσουν τὰ παιγνίδια τοῦ ἱπποδρομίου. Θὰ δυσηρεστεῖτο, ἐὰν δὲν ἤρχιζαν, καὶ δὲν θὰ παρέλειπε νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὸν αἰφνίδιον θάνατον τῆς μητέρας του, καὶ διατί ἡ προσήλυτος Ἰουλία Ποππαία κατέλαβε τὸν θρόνον τῆς Ὀκταβίας.

—Ὁ αὐτοκράτωρ μας Νέρων εἶνε ἱκανὸς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν λαόν, προσέθεσεν ἕνας ἄλλος μονομάχος.

—Δὲν ξεύρεις τί λές, Τέρτιε, καὶ μὰ τὸ κράνος τοῦ Καίσαρος ποτὲ δὲν θὰ βάλῃς μυαλό. Δὲν ἤκουσες νὰ λέγουν σήμερα ὅτι ἡ Ποππαία μισεῖ αὐτὸν τὸν Ἰουδαῖον ὅπως καὶ ἐκείνους ποὺ τὸν ἔφεραν ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν εἰς τὴν Ρώμην! καὶ δὲν βλέπεις διατί θὰ καταδικασθῇ;

—Διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Ποππαίαν, θέλεις νὰ εἴπῃς, προσέθεσε μὲ λύπην ὁ ἄλλος.

—Ναί, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Ποππαίαν καὶ τὴν Ρώμην. Ὅλος ὁ κόσμος μισεῖ ἐδῶ αὐτὴν τὴν νέαν αἵρεσιν, αὐτοὺς τοὺς Χριστιανούς, τῶν ὁποίων ὁ φυλακισμένος αὐτὸς εἶνε ὁ ὑπερασπιστής. Ὅταν ἴδουν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν κονίστραν, θὰ ἱκανοποιηθῇ ὁ λαὸς πολὺ περισσότερον, παρὰ ἐὰν ἔβλεπεν αὐτὸν τὸν Νέρωνα. Δὲν κυκλοφορεῖ μυστικῶς, ὅτι ὁ λαὸς εἶνε δυσηρεστημένος ἀπὸ τὰς τελευταίας πράξεις τοῦ αὐτοκράτορος;

—Εἶνε εὐτυχὴς ποὺ δὲν κουράζεται οὔτε μὲ τὰς ξιφομαχίας, οὔτε μὲ τὰς πυγμαχίας. Τί θὰ ἐγίνοντο χωρὶς αὐτὰ ἐκεῖνοι ποὺ τὰ ἔχουν ὡς ἐπάγγελμα;

Καὶ ὁ ρήτωρ, ὁμιλῶν τοιουτοτρόπως, ἔκαμνε νευρικὰς χειρονομίας μὲ τὰς ὁποίας ὀλίγον ἔλειψε νὰ ρίψῃ κάτω τὸν Φοῖβον, ποὺ εἶχε σταματήσει, διὰ νὰ ξεκουρασθῇ κοντὰ εἰς τὸν ὅμιλον τῶν μονομάχων.

—Μὰ τὸν Πολυδεύκη, κάποιος εἶν' ἐδῶ, εἶπεν ἐκτιναχθεὶς πρὸς τὰ πλάγια. Καὶ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὁ Φοῖβος εὑρέθη μεταξὺ δύο ρωμαλέων βραχιόνων, ποὺ τὸν ἔφεραν ἀπὸ τὸ σκότος τὸ ὁποῖον ἠμπόδιζε νὰ τὸν ἴδουν, εἰς τὴν λάμψιν τοῦ φωτὸς τοῦ ξενοδοχείου.

—Ποιὸς εἶσαι σὺ ποὺ ἐστάθης λαθραίως εἰς τὸν δρόμον ἑνὸς μονομάχου; Ἐμπρὸς μίλησε, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος δίδων ἕνα ράπισμα εἰς τὸν Φοῖβον.

Ὁ νέος, τρέμων ἀπὸ φόβον, ἐκύτταξεν ἐν τούτοις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον κατὰ πρόσωπον καὶ χωρὶς νὰ συνοφρυωθῇ.

—Εἶμαι Ἕλλην καὶ ξένος εἰς τὴν Ρώμην.

—Ἕλλην ἢ Ρωμαῖος, σὺ θὰ εἰμποροῦσες νὰ γίνῃς ἕνας περίφημος μονομάχος! εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, παρατηρῶν τὰ μέλη τοῦ νέου.

Ἕνας ἄλλος εἶδε τὰς πληγὰς καὶ τὰ κτυπήματα, ποὺ ἔφερε τὸ πρόσωπόν του, τὰ χέρια του καὶ τὰ πόδια του.

—Θὰ ἔλεγε κανείς, καθὼς τὸν βλέπει, ὅτι κατέβη τώρα ἀπὸ τὴν κονίστραν, εἶπε.

Καὶ ὁ Φοῖβος φοβούμενος μήπως ὑποπτεύσουν, ὅτι ἦτο δραπέτης δοῦλος, λέγει ἀμέσως:

—Οἱ μονομάχοι κερδίζουν χρήματα;

Καγχασμοὶ ὑπεδέχθησαν αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν.

—Δὲν εἴμεθα τόσον ἀνόητοι, ὥστε νὰ ἐξασκοῦμεν ἕνα ἐπάγγελμα ἀπὸ ἀγάπην πρὸς αὐτό.

—Ἀλλὰ καταλήγομεν νὰ τὸ ἀγαπήσωμεν, προσέθεσεν ἄλλος.

—Εἶναι ἔνδοξος καὶ εὐχάριστος ἡ ζωή μας. Ὤ! ὅταν ὁ μονομάχος ἴδῃ τὸ αἷμα νὰ τρέχῃ, ὁμοιάζει μὲ τίγριν ποὺ τὸ ἐγεύθη, εἶνε ἀχόρταστος, δὲν λέγει ποτὲ ἀρκεῖ. Σοῦ τὸ προτείνω παιδί μου. Θὰ σοῦ ἤρεσε τὸ ἐπάγγελμά μας;

—Ἔχω ἀνάγκην χρημάτων ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερα, εἶπεν ὁ Φοῖβος μὲ ὕφος ποὺ ἐδείκνυε τὴν ἀμφιβολίαν του.

—Καὶ νομίζεις, ὅτι θὰ τὰ εὕρῃς εἰς τὴν ἄμμον τοῦ ἱπποδρομίου!

—Ἐν τούτοις μοῦ φαίνεται ὅτι ἔφυγες ἀπὸ τὸ σπίτι σου, ὅτι ἡ μητέρα σου θὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητος ἀπὸ ἀγάπην πρὸς σέ, καὶ ὅτι εἶσαι χαϊδεμένος ἀπὸ τὸν πατέρα σου.

—Δὲν ἔχω οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα, εἶπεν ὁ Φοῖβος· ἀλλ' ἔχω μίαν ἀδελφήν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ βοηθήσω.

—Ἡμεῖς οἱ γενναῖοι, διὰ ν' ἀντικρύζωμεν τὸν θάνατον καὶ νὰ ἐκβάλλωμεν κραυγήν, ἡ ὁποία νὰ κυριαρχῇ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, εἶνε καλύτερα νὰ μὴν ἔχωμεν καθόλου ἀδελφήν. Ὅταν ἐσκεπτόμεθα διὰ μίαν ἀδύνατον γυναῖκα, αὐτὸ θὰ μᾶς ἔκαμνε δειλούς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἀβεβαιότης ἀβεβαιοτήτων.....

Μέσα εἰς μίαν γενικωτέραν ἀβεβαιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὅλος ὁ κόσμος, ὁ ποθῶν εἰρήνην, ἀλλὰ διαρκῶς ἐξοπλιζόμενος πρὸς πόλεμον, τὸ ἰδικόν μας Κράτος εὑρίσκεται καὶ εἰς ἰδιαιτέραν τοιαύτην, προερχομένην ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς του πολιτικῆς ἀνωμαλίας καὶ διαρέσεως.

Καὶ πληροφορούμεθα λοιπὸν ἐπὶ μῆνας τώρα διὰ τοῦ Τύπου: σήμερον ὅτι ἡ κυβέρνησις, ἢ οἱ δεῖνα παράγοντες, ἑτοιμάζονται δι' ἀνωμάλους καὶ ἐξωσυνταγματικὰς λύσεις· αὔριον, ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις δεικνύει διαλλακτικὰς διαθέσεις καὶ βαίνομεν πρὸς συμβιβασμὸν καὶ κοινοβουλευτικὴν ὁμαλότητα· μεθαύριον, ὅτι ἀποδεικνύεται ἀδύνατος κάθε συμβιβασμὸς καὶ ἀπειλεῖται ἐξώθησις πρὸς ἐμφύλιον σπαραγμόν· τὴν ἐπιοῦσαν, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει σοβαρὸν ζήτημα, καθιστῶν ἀδύνατον τὸν συμβιβασμόν, καὶ οὕτω καθεξῆς. Μὲ ἄλλους λόγους: σήμερον φωτιὰ δυνατὴ εἰς τὴν χύτραν τῶν κομματικῶν παθῶν καὶ συμφερόντων, αὔριον σβύσιμο τῆς φωτιᾶς, διὰ νὰ παρέχεται ἡ ἐντύπωσις εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὴν ἐν μέσῳ τοιαύτης καταστάσεως διαπαιδαγωγουμένην νεολαίαν, ἡ ὁποία θὰ διαδεχθῇ αὔριον τοὺς σημερινοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, ὅτι δὲν ὑπάρχει πουθενὰ σοβαρότης, ἀλλὰ τὰ πάντα ὁμοιάζουν πρὸς τὰ παιδικὰ παιγνίδια καὶ πείσματα.

Καὶ ὅμως ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν κατάστασιν δημιουργεῖται ἡ ἑξῆς σοβαρὰ ζημία: ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ἀπρόσκοπτος ἐπίδοσις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν καὶ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τῆς κρίσεως πασχουσῶν λαϊκῶν τάξεων· ἀφ' ἑτέρου δέ—τὸ καὶ σπουδαιότερον—παραμελεῖται κάθε προσπάθεια πρὸς ἠθικὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ δημιουργίαν πραγματικοῦ «ἠθικοῦ ρυθμοῦ», τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου εἶναι φυσικὸν νὰ βαδίζωμεν ἐκ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ χειρότερον.

Ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ μαρτυρίου.

Ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας» μεταφέρομεν τὰ ἀκόλουθα περὶ τῆς ζωτικότητος τῆς διωκομένης καὶ διὰ τοῦ μαρτυρίου διερχομένης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας.

«Κατὰ τὸ οὐγγρικὸν φύλλον Pester Lloyd, καλῶς περὶ τῶν ἐν Ρωσίᾳ πληροφορούμενον, ὀρθόδοξοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάσης ἡλικίας ἵστανται ἐπὶ ὥρας ὄρθριοι ἐν τοῖς ναοῖς κατὰ ἑκατοντάδας πρὸς παρακολούθησιν τῆς λειτουργίας, τὰ 44,5% δὲ ἐκ τῶν νεογεννήτων βαπτίζονται καὶ πλείονες ἢ οἱ ἡμίσεις τῶν ἀποθνησκόντων τυγχάνουσι ταφῆς θρησκευτικῆς. Παρατηρεῖται δὲ ἀπὸ πολλοῦ καὶ τοῦτο τὸ λίαν ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἤρξατο δημιουργουμένη μία νέα γενεὰ θρησκευτικῶν ἡγετῶν ἀποτελουμένη ἐξ ἱερέων λαμβανόντων τὴν χειροτονίαν ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῶν δασῶν καὶ τῶν στεπῶν ἐκ χειρὸς τῶν ἐν αὐτοῖς διαβιούντων ἐξορίστων ἐπισκόπων. Πάντες οὗτοι οἱ νεοχειροτόνητοι ζηλωταί, ἐλεύθεροι τῶν πεδῶν τῆς πολιτείας, ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν νέας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐν Ρωσίᾳ. Μέγας δέ, ἐξ ἄλλου, θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμὸς ἤρξατο ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν ζωπυρῶν χιλιάδας ἀνεπτυγμένων καὶ φοιτητῶν τῶν τεχνικῶν σχολῶν. Ἐν δημοσιεύματι αὐτοῦ ἐν τῇ Frankfurter Zeitung ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ μέλλοντος τῆς Ρωσίας ὁ φιλόσοφος Fedor Stepun ἐξέφρασε τὴν σκέψιν ὅτι τότε μόνον θὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ Μπολσεβισμοῦ ἡ Ρωσία, ὅταν ἐπιτύχῃ νὰ κυβερνηθῇ ὑπ' ἀνθρώπων αὐξηθέντων ἐν τῷ ἀντιθρησκευτικῷ τῶν ἀθέων ἀγῶνι, «ρεαλιστῶν πιστῶν». Ὁ δὲ Δρ. Siegmund Schulze, ποιούμενος πρό τινος σύγκρισιν τῶν δυτικῶν καὶ τῶν ἀνατολικῶν χριστιανῶν ἐξ ἀφορμῆς τῶν συγχρόνων περιπετειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ρωσίᾳ, ὥρισε τὴν διαφορὰν αὐτῶν ὡς ἑξῆς: Οἱ χριστιανοὶ τῆς Δύσεως γνωρίζουν πῶς νὰ ζοῦν· οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς γνωρίζουν πῶς ν' ἀποθνήσκουν: ἀποθνήσκουν ἐν τῇ δυνάμει τῆς Ἀναστάσεως».

Καὶ οἱ μιμηταί των.

Ἐκ παραλλήλου ὁ ἐν Γερμανίᾳ κυβερνῶν ἐθνικοσοσιαλισμός, ὁ ὁποῖος παρουσιάσθη μὲν ὡς ἐχθρὸς τοῦ κομμουνισμοῦ, ἐμιμήθη δὲ τοῦτον εἰς τόσας ἄλλας ἀπολυταρχικὰς μεθόδους, τὸν ἐζήλευσε τώρα καὶ ἤρχισεν ἀντιγράφων καὶ τὰς ἀντιχριστιανικάς του τοιαύτας. Καὶ δὲν εἶνε παράδοξον ὅτι, ὅπως σημειώνουν οἱ «Ἐκκλ. Καιροὶ» (Church Times) τοῦ Λονδίνου, «ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἡ ἐθνικιστικὴ κυβέρνησις τῆς Γερμανίας θὰ ἀποβῇ ὁριστικῶς ἀντιχριστιανική, ὅπως ἡ μπολσεβικὴ κυβέρνησις τῆς Μόσχας».

Ἤδη μετὰ τὰς σφοδρὰς διαμαρτυρίας τοῦ Καρδιναλίου τοῦ Μονάχου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καρδινάλιος τῆς Κολωνίας διεμαρτυρήθη ἐπίσης «μετὰ μεγάλης ἀγανακτήσεως» διὰ τὴν ἐντὸς τῶν ναῶν κακοποίησιν τῆς καθολικῆς νεολαίας. Καὶ καταγγέλλει ὅτι «εἰς πλείστους ναοὺς δὲν ἐλήφθη οὐδόλως ὑπ' ὄψιν ἡ ἱερότης τοῦ τόπου, ἀλλ' ἠκούσθησαν βλάσφημοι ἐκφράσεις ἐναντίον τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ, ἄσματα δὲ ἄσεμνα καὶ ἀπρεπῆ κατὰ τῶν ἱερέων καὶ τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐξ ἄλλου τετρακόσιοι Λουθηρανοὶ πάστορες ἔκαμαν ἔκκλησιν πρὸς τὸν Πάπαν, ὅπως «ἡγηθῇ τῆς ἀμύνης τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τῆς ἐν Γερμανίᾳ νεοειδωλολατρείας, ἡ ὁποία καταγγέλλει τὴν θρησκείαν τοῦ Εὐαγγελίου ὡς νοσηρὰν καὶ ἀφύσικον»!

Ὁ δὲ Πάπας εἰς πασχάλιον χαιρετισμόν του πρὸς τὴν καθολικὴν νεολαίαν τῆς Γερμανίας λέγει, ὅτι ἐν Γερμανίᾳ γίνεται ἀπόπειρα νὰ ὁδηγηθῇ ἡ χώρα ὀπίσω πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν, ὑπόσχεται δὲ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἐν Γερμανίᾳ πιστούς, διὰ νὰ ἀντιστοῦν κατὰ τῆς τυραννίας τοῦ Κράτους.

Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἄνευ Χριστοῦ, ὁ ἐχθρὸς τοῦ Χριστοῦ, κόσμος, εἴτε κομμουνισμὸς λέγεται, εἴτε ἐθνικισμός, διώκων τὸν Χριστιανισμόν, αὐτὸς μὲν λακτίζει πρὸς κέντρα, εἰς δὲ τὸν Χριστιανισμὸν δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ καθαρισθῇ καὶ στιλβωθῇ ὡς χρυσὸς διὰ χωνευτηρίου.

Μεγαλοψυχία καὶ θρησκευτικὸν συναίσθημα.

Εἰς τὸ γνωστὸν ἐρώτημα, τὸ τεθὲν εἰς τὰ μέλη τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἁπάντων ὁ G. Urbain (Οὐρμπαίν), καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σορβόνης καὶ ἐφευρέτης, ἐσημείωσε τὰ ἀκόλουθα:

«Μὲ ἐρωτᾶτε, ἐὰν τὸ ἐπιστημονικὸν πνεῦμα μοῦ φαίνεται ἀντίθετον πρὸς τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα.

»Μέγιστα ἐπιστημονικὰ πνεύματα ἐγνώρισαν τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ὡς ὁ Paskal, ὁ Pasteur..... Ἐπιστημονικὸν πνεῦμα καὶ θρησκευτικὸν συναίσθημα δὲν εἶναι λοιπὸν κατ' ἀνάγκην ἀσυμβίβαστα. Τοῦτο δὲν εἶναι γνώμη, ἀλλὰ πιστοποίησις γεγονότος. Πέραν αὐτοῦ ἐπεμβαίνει ἡ ἀτομικὴ γνώμη. Ἀφοῦ ἄνθρωποι μεγαλοψυχεῖς εἶχον συγχρόνως τὸ ἐπιστημονικὸν πνεῦμα καὶ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, φαίνεται πολὺ παρακεκινδυνευμένον νὰ θέλῃσῃ κανεὶς νὰ ἀντιτάξῃ τὰς δύο ταύτας ψυχικὰς ἰδιότητας.

»Ἂν καὶ δὲν εἶμαι ἁρμόδιος νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, φρονῶ ὅτι εἶναι ἐξ ἴσου κοῦφον τὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ πραγματεύεται «θρησκευτικὴν ὕλην» κατὰ τρόπον ἐπιστημονικόν, ὅσον τὸ νὰ θέλῃ νὰ συζητῇ τὴν ἐπιστημονικὴν ὕλην κατὰ τρόπον θρησκευτικόν».

Ὅλοι ὅσοι μελετοῦν τὴν «Ζωὴν» καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῆς, ἔχουν καθῆκον νὰ συνιστῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἄλλους, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τοιαύτη φροντὶς ἀποτελεῖ καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντίδρασιν ἐναντίον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 6 μ. μ.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἀγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς· *Ἀγ. Ζώνης* ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἀγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ἀγ. Γεωργίου* (Ν. Κοκκινιᾶς) ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Χ. Παπαγιάννης ἐν *Κερκύρᾳ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης* καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι